

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Deres ref.:

Vår dato: 03.12.2012

Vår ref.: 2012/9413

Arkivnr.: 542.0

Fiskeri- og kystdepartementet
postboks 8118 dep.
0032 Oslo

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00

F: 51 56 88 11

E: postmottak@fmro.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Høringsuttalelse - Forslag til endringer i akvakulturloven

Fylkesmannen i Rogaland mener at flere av de foreslåtte endringene vil kunne bidra til en tydeligere ansvarliggjøring av næringen på miljøområdet. Vi har merknader til flere av endringsforslagene. Den største mangelen med høringsbrevet er etter vår oppfatning at FKD ikke kommer med forslag til avklaring av forvaltningsmessige konsekvenser av økt overlapp mellom akvakulturloven og forurensningsloven.

Vi viser til høringsbrev datert 19. september 2012 om forslag til endringer i akvakulturloven.

I akvakultursaker er Fylkesmannen forurensningsmyndighet etter forurensningsloven. I tillegg gir Fylkesmannen, som fagmyndighet på miljøområde, uttalelser til akvakultursøknader vedrørende naturvernområder, biologisk mangfold, vilt, anadrom laksefisk og friluftsliv jf. laksetildelingsforskriften § 8. Under følger Fylkesmannen i Rogaland sine innspill til de viktigste endringene i akvakulturloven som har betydning for våre saksfelt:

Miljønormen (§10)

I høringsnotatet blir det gitt eksempler på at dagens § 10 (miljønorm) i akvakulturnæringen ikke fungerer tilfredsstillende. Slik regelen er i dag må fiskerimyndighetene bevise om en hendelse har påført miljøet uakseptabel skade. Vi mener paragrafen bør endres slik at **fare** for uakseptabel skade på miljøet er tilstrekkelig jf. §§ 8 og 9 i naturmangfoldloven (*Akvakulturvirksomhet skal ikke medføre uakseptabel skade på miljøet, eller utgjøre fare for uakseptabel skade på miljøet*).

Miljøovervåkning (§11)

Overvåkning av forurensning og miljøpåvirkning i influensområdet til akvakulturlokaliteter

FKD foreslår en endring i akvakulturloven som gir hjemmel til å pålegge oppdretter miljøundersøkelser og miljøovervåkning utenfor selve lokaliteten.

Det fremgår av akvakulturlovens § 11 at lovens virkeområde, angående pålegg om miljøovervåkning, er begrenset til akvakulturlokaliteten. Lokalitetsbegrepet er videre definert i merknadene til laksetildelingsforskriften hvor det fremgår at lokaliteten er avgrenset av arealet installasjonene, inklusive fortøyninger i overflaten, beslaglegger. Lokaliteten omfatter også volumet nedenfor vannsøylen, direkte under arealavgrensningen på overflaten.

I dag er akvakulturlovens krav om miljøundersøkelser begrenset til MOM-B undersøkelser (NS 9410) som tas innenfor lokalitetens avgrensning på sjøbunnen. Denne undersøkelsen er en svært ”grov” og enkel trendovervåkning av organisk belastning av sjøbunnen direkte under merdene. Den berører ikke miljøbelastning utenfor anleggsområdet, verken med hensyn til organisk belastning, næringssalter, nedslamming, miljøgifter eller påvirkning av biologisk mangfold. Det er Fiskeridirektoratet som skal kvalitetssikre og følge opp kravet om MOM-B undersøkelser.

Fylkesmannen, som regional sektormyndighet, har i dag høy kompetanse på resipientovervåkning og forvaltning av biologisk mangfold. Dette har sammenheng med vår rolle som forurensningsmyndighet for industrien generelt, våre oppgaver med kvalitetssikring av miljøovervåkningsdata til bruk i vannforskriftsarbeidet og vår rolle som regional samordningsmyndighet for kartlegging av marint biologisk mangfold.

Med hjemmel i forurensningsloven kan Fylkesmannen i dag pålegge oppdretter ulike former for miljøovervåkning utenfor lokalitetsområdet, det vi gjerne kaller anleggets antatte influensområde. Dette kan eksempelvis være i form av MOM-C undersøkelser eller overvåkning av naturtyper i influensområdet. Det er likevel viktig å være klar over at det ikke er mulig å definere et avgrenset influensområde til et gitt anlegg. Influensområdets avgrensning vil være avhengig av den enkelte påvirkningstype. Direkte og indirekte virkninger av oppdrett på villlevende bestander av marine arter eller anadrom laksefisk vil eksempelvis ikke kunne avgrenses til et gitt antall km fra anlegget. Utstrekningen av påvirkning på bløtbunnsfauna og hardbunnsflora vil imidlertid lettere kunne anslås mer konkret, avhengig av størrelse på utslippet, strømforholdene, dybdeforhold og lignende. Kunnskapsgrunnlaget er imidlertid fortsatt for svakt på dette området.

Fylkesmannen i Rogaland ser det som hensiktsmessig at akvakulturlovens virkeområde utvides generelt til å gjelde miljøundersøkelser og overvåkning av miljøvirkninger utenfor lokalitetens arealbegrensning. Vi savner likevel en utdyping av hva FKD konkret mener med miljøovervåkning og hvordan dette eventuelt vil overlape med den miljøovervåkingen som pålegges i henhold til forurensningsloven.

Vi savner også en klarere redegjørelse i høringsbrevet vedrørende forslag til avgrensningen av roller og ansvarsforhold mellom akvakulturloven og forurensningsloven i akvakultursaker. De foreslåtte endringene i akvakulturloven kan bidra til økt overlapp mellom de to lovene og ulike sektormyndigheter, med hensyn til regulering av utslipp, krav om overvåkning i influensområdet og tilhørende tilsynsansvar.

Fylkesmannen registrerer videre at FKD ikke nevner vannforskriften i høringsbrevet. Etter vår vurdering gir det liten mening å utvikle nye lovhjemler for overvåkning av utslipp til sjø fra enkelt næringer, uten at forslagene relateres til vannforskriftens bestemmelser om overvåkning av kystvann.

Vi ber FKD om å gjøre rede for disse manglene i høringsbrevet i den kommende proposisjon til Stortinget.

Tiltak ved rømming

Merking av oppdrettsfisk (§ 10 siste ledd)

Fylkesmannen i Rogaland mener at all oppdrettsfisk bør merkes på en måte som gjør det mulig å identifisere ansvarlig oppdretter etter rømming jf § 12 i naturmangfoldloven. Vi mener videre at ansvarlig oppdretter må pålegges krav om å dekke utgiftene ved utfisking av rømt fisk jf. naturmangfoldlovens § 11.

Bruk av steril fisk (§ 10 fjerde ledd)

Fylkesmannen i Rogaland støtter forslaget om hjemmelsendring som åpner for bruk av steril fisk. Bruk av steril fisk vil kunne redusere de negative effektene rømt oppdrettslaks påfører de ville bestandene betydelig. Vi mener derfor at akvakulturnæring bør innføre bruk av steril fisk når et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag er på plass og eventuelt tilsier at dette er et miljømessig forsvarlig tiltak.

Om vare- og tjenesteleverandører (§12)

Fylkesmannen i Rogaland støtter forslaget om endring av § 12 slik det blir en tydeligere ansvarliggjøring av virksomheten til underleverandører til havbruksnæringen, med hensyn til ytre miljø.

Fellesansvar for fjerning av rømte organismer (§13a)

Utfisking av rømt fisk (§ 13a)

Fylkesmannen i Rogaland vil først understreke at utfisking ikke kan løse problemet med rømt oppdrettslaks. Bare i Rogaland er det 36 laksevassdrag. Uttak av rømt oppdrettslaks til under skadelige nivåer i alle vassdrag i Norge er derfor lite realistisk. Mulighet for utfisking vil også være svært avhengig av selve vassdraget, værforhold, vannføring m.m.

I enkelttilfeller der forholdene ligger til rette vil uttak av rømt oppdrettsfisk likevel kunne bedre situasjonen. Vi er derfor positiv til oppdretterne må bekoste utgiftene med uttak av rømt oppdrettsfisk der dette er mulig.

Utteksling av opplysninger mellom myndigheter (§25a)

FKD foreslår å innføre en bestemmelse som gir akvakulturmyndighetene hjemmel til å gi opplysninger til andre forvaltningsorganer uten hinder for taushetsplikten i forvaltningsloven.

Fylkesmannen i Rogaland støtter dette forslaget. Fra og med 1.1.2012 fikk ikke Fylkesmannen lenger innsyn, fra Fiskeridirektoratet, i oppdretternes driftsplaner, selv om forurensningsmyndigheten i følge forurensningslovens § 49 kan be om slike opplysninger uten hinder av taushetsplikten.

Innsyn i driftsplaner er viktig for vår planlegging og gjennomføring av tilsyn med næringen, samt ved våre vurderinger av samlet forurensningsbelastning i vannforekomster hvor det søkes om nye utslippstillatelser.

Samordning av tilsyn og reaksjoner i saker om akvakultur (§ 31a)

FKD foreslår en ny bestemmelse om plikt for myndighetene til samordning av tilsyn og ileggelse av reaksjoner eller sanksjoner ved lovbrudd innen akvakulturnæringen.

Fylkesmannen i Rogaland er positive til å videreutvikle den regionale samordningen av tilsyn på akvakulturområdet, men vi kan ikke se at det er hensiktsmessig å etablere en lovpålagt plikt til samarbeid om tilsyn og sanksjonering av lovbrudd for enkelt næringer. Et slikt samarbeid kan med fordel videreutvikles gjennom felles rutiner som avtales mellom sektormyndigheter på regionalt nivå. På tilsynsområdet må forurensningsmyndigheten ha anledning til selv å vurdere behovet for tilsyn, tilsynsfrekvens og ressursbruk basert på egne risikovurderinger for de ulike næringer og bedrifter.

På samme måte som for etableringen av samordnings- og tidsfristforskriften for akvakultursøknader ser vi det som uheldig at FKD her skal gis anledning til å fastsette forpliktende krav i lov og forskrift som skal være bindende for andre sektormyndigheters myndighetsområde.

Med hilsen

Marit Sundsvik Bendixen
ass. fylkesmiljøvern sjef

Stig Sandring
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandler: Stig Sandring
Saksbehandler telefon: 51568931